

Barraca 16 de les Llobatones

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Llobatones
Alçada: 357

Coordenades:

Latitud: 41.64692
Longitud: 1.90026
UTM Est (X): 408420
UTM Nord (Y): 4611159

Classificació

Número de fitxa 08179 - 406
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Any 1903
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A00900009000000
Autoria de la fitxa Jordi Montlló, Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dl., 10/06/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada a l'obaga de la carena de les Llobatones, per sobre de la masia. L'accés es fa pel camí de les Llobatones en direcció al Cellers. Un cop deixada la masia enrere, el camí transcorre paral·lel al torrent del Cellers pel seu vessant hidrogràfic esquerre fins arribar a un tram costerut i en molt mal estat. Un cop dalt, deixar el camí de mà esquerra que mena a la masia del Cellers i entrar per una pista oberta per la instal·lació i manteniment de la línia elèctrica. El camí travessa per damunt d'una balma que es troba en el tram de capçalera del torrent del Sallés o Cellers. Cal continuar per la pista que va pujant suaument fins arribar a una bifurcació. Deixar el camí de l'esquerre i continuar per la pista de mà dreta fins al final, on hi ha una torre elèctrica. Des d'allí, es pot baixar per una zona de brolla més neta fins a una feixa molt ample on es localitza ràpidament la construcció.

És del tipus àeria aïllada, de planta circular que mesura 2,35 m de diàmetre interior. La porta, orientada al sud-oest, fa 1,25 m d'alçada per 0,70 m d'amplada màxima a l'exterior i de 0,53 m a l'interior. Els muntants suporten dues llindes, ambdues planes. El gruix dels murs és de 0,60 m. El voladís es conserva gairebé sencer, que al davant de la porta d'accés és d'1,60 m. La coberta està realitzada per aproximació de filades, però ha perdut la part superior, que es localitza enfonsada a l'interior de l'estança; la seva alçada màxima és de 2,05 m. A l'exterior, malgrat observar-s'hi algun sèdum, ha perdut gairebé tot el recobriment de terra. Conserva dos tinells o cocons. Un està situat a mà esquerra; mesura 0,35 m d'amplada per 0,52 m d'alçada per 0,40 m de fons. A mà dreta hi ha el segon; fa 0,35 m de costat per 0,50 m de fons. Té una espitllera orientada al sud.

Destaca una pedra gravada situada a mà esquerra del primer tinell localitzat. Malgrat que la capa està desprenent-se, s'hi pot llegir: "a M" (línia superior) "1903" (línia inferior).

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca. Ha estat localitzada visualitzant ortofotos del visor de l'ICGC.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al

tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

